شێخ زانا
کارەکتەرێکیتری تەلەڤزیۆنی کوردیی

نیهاد جامی

دەسگیرکردنی شێخ زانا و هاوڕێکانی و نیشاندانی دانپیانانەکانیان لەسەر شاشەی تەلەڤزیۆن بووە بابەتێکی سەرەکی ئەم ڕۆژانەی شەقامی کوردیی پرسیار گەلێکی زیندووی ترسی هێنایەوە یادیی کۆمەڵگا، ئەوەش بەڵگەی ئەوەیە کە ئەو ستراتیژەی دامەزراوێکی وەك تەلەڤزیۆن مەبەستی بوو هاتە دیی، بەوەی قسەکردنەکان بگوازینەوە سەر ئەو گروپە تیرۆریستیە، دیارە ئەو دانپیانانە هێندەی ئیشکردن بووە لەسەر سۆزو هەستی هاووڵاتیانی ئەم کۆمەڵگایە هێندە توانای خوڵقاندنی دیدێکی زانستی نیە بۆ ئەو ستراتیژەی کە تیرۆریزم، بە قەولی میدیای کوردیی تیرۆریزمی ئیسلامی لەوکارەدا مەبەستیەتی، تا ساتەوەختی ئەو نووسینەی ئێمەش زۆر لەسەر ئەو دانپیانانە نووسران بەڵام ئەوەی جێگەی سەرسوڕمانی ئێمەیە ئەو نوسینانە هێندەی لەهەناوی خۆیاندا ڕقێکی گەورە بەرهەم دێنن بەهیچ چەشنێك نەیانتوانیووە قسە لە هۆکارو سەرهەڵدان و ستراتیژیی ئەو کارە تیرۆریستە بکەن، هێندەی هەوڵیانداوە هەر ئەو هەستە سادەیەی میدیای دەسەلاَت بگوازنەوە بۆمان تاوەکو دوژمنەکانی دەسەلاَتی کوردیی بکەینە دوژمنی خۆمان بێئەوەی هیچ قسەیەکیتر لەو بارەیەوە بکەین، کە ئاخۆ ئەو ڕووداوە ڕووداوێکی نامۆ بوو بە کۆمەڵگای کوردیی وەك نووسەرانی حزبی وایان تەفسیر کرد، و تاکار گەیشتە ئەوەی لەسەر شاشەی تەلەڤزیۆنەکان لە ژێر ناوی ڕاڤەکردنی ئەو ڕووداوە ووتیان شێخ زانا هێندە بە ئێمە نامۆیە تا ڕادەی ئەوەی ئەو کوشتن و سێکسی وەك یەك سەیر کردووە بە ووتەی ئەوان دنیای کوردیی خاڵیە لەئارەزووی مەرگدۆستی، و نووسەرێکی تر ستونێکی ڕۆژنامەوانی نوسیوە و گلەیی لەنووسەران ئەوەیە کە بۆ تائێستا قسەیەك لەو ڕووداوە ناکەن کە بەدژی هەموومان بوو، ئەدی بۆ سارتەر ووتی "شەرمەزاریمان لە جەزائیر" هێندە بەزەیم بەو ستوون نووسە هاتەوە بەڕادەی ئەوەی کە ئەو ئازیزە بیری چوو بوو سارتەر ڕەخنەی لە دەسەلاَتی سیاسی وولاَتەکەی خۆی گرتبوو کەچی ئازیزانی ناو حزبی ئێمە دەبابە و ڕاجیمە و لەشکر بەبەر چاویانەوە حزبەکانیان دەیهێننە ناو کوردستان نوقەیان لێوە نایەت، کەچی دەشیانەوێ لەگەڵ ئەو ڕووداوە بڵێین" ڕەگی تیرۆرمان لەبنەوە هەڵتەکاندو تیرۆریزم لە کوردستان شوێنی نابێتەوە" هیچ گومان لەوەدا نیە ڕۆشنبیرانی تەقلیدیی حزب لەگەڵ بینینی وتاری لەو چەشنە هەموو تەفسیرەکانیان لەوە کورت دەکەنەوە کە گوایە ئەو نووسینانەی وەك ئەوەی لەبەردەستدایە داکۆکی کردنە لە تیرۆریزم، هۆیەکەشی زۆر ڕوونە لای ئەو جۆرە نووسەرانە دنیا لەنێوان دوو لایەندایە یا لەگەڵ ئەو ڕووداوەیت و تیرۆریستی یاخود دەبێت وەك ئەوان بە زمانی میدیای دەسەلاَت قسە بکەیت، وەك ئەوەی هەموو ستایشەکان بە نووسینی جدیی وەرگیرانە کەچی کاتێ نووسەر وماموستایەکی زانکۆی وەك (ڕێبوار سیوەیلی) لەدیمانەیەکدا لە ڕوانگەی کۆمەڵناسیەوە لەو ڕووداوە دوا ئەنجومەنی پارێزگا کەوتە ڕوونکردنەوە دەرکردن و نووسەرانی ستایشکار وەك کوفرێکی ڕوناکبیرێك سەیری ئەو

دیمانەیان کرد، کە لە درێژەی ئەو ووتارەدا ئێمە هەوڵ ئەدەین لەتەواویی ئەو بۆچوونانە نزیك بکەوینەوە و لە ڕوانگەیەکی ڕەخنەییەوە سەیری ووتارەکان و دواتر سەیری بەیاننامەکەی ئەنجومەنی پارێزگای هەولێریش بکەین ، سەرەتا ڕاستەوخۆ دێینە سەر مەبەستی ئەو ووتارە کە ئەویش تەنها ڕەخنەگرتن نیە لە عەقڵیەتی باوی میدیای کوردیی لەبەرامبەر ڕووداوێك هیندەی قسەکردنە لەسەر ڕۆڵی دامەزراوی تەلەڤزیۆن، بەوەی ئەو دامەزراوە بەرهەمی چ دۆخ و قۆناغێکە و ئەزمونی ئێمەش لەتەك ئەو دامەزراوە چۆنە وە کارەکتەرەکانی تەلەڤزیۆن چۆن پەڕیونەتە ناو ژیانی کوردیی، هەر لە جەلادێکی وەك سەدام حوسێن تادەگات بە شێخ زانا.

کارەکتەرەکانی ئەو دامەزراوە کارەکتەری سیاسین و بەشداریی دەکەن لە کوشتنی خەون و زەوتکردنی ژیان، ئەو دامەزراوە گوزارشت لە ئایدیای دەسەلاتی دەولەت یا حزبی دەکات، ئەوەش بەدوای گەشە کردنی ئەو دۆخەی کە مۆدێرنیتی هێناویەتیە بوون، کە تەلەڤزیۆن یەکێکە لە دەسکەوتەکانی مۆدێرنیتی، مۆدێرنیتی ئەگەر لەڕووی مادیەوە (شێتخانە، هۆلۆکۆست، هیتلەر، سەدام حوسێن، جۆرج بوش) بێنێتە بوون ئەوە لە ڕووی عەقڵیەوە (کۆپەرنیکۆس، گۆتەنبەرگ، تەلەڤزیۆن) دێنێت، ئەگەرچی ئەوەی دواتریان کەمەبەستی ئەو نوسینەمانە دەگۆڕدرێت بۆ مۆدێرنیتی ماددیی وەك لە عیراقی هەشتاکان بەعس توانی وا لەودامەزراوە بکات.

تەلەڤزیۆنی بەعس دامەزراوێکە لەتەواویی دەیەی هەشتاکانی عیراقدا دامەزراوێکە ئایدیای فاشیزمی بەعسی لەپشتەوەیە، وێنە و ڕەنگ و دەنگ کەناڵی پەیوەندیی کردنەوەی بەعسە بە زۆرە ملێ لەبەرامبەر هەموو ماڵەکانی ئەو وولاتە، بەعس پێویستی بەوە نیە شەوانە سانسۆر بخاتە سەر ژیانمان، چونکە لە ڕێگەی ئەو دامەزراوە چاودێریمان دەکات و ئامۆژگاریی و هەڕەشەمان بۆ دەنێرێت، وەك لە نیشاندانی وێنەی ئەو باوکەی کوڕەکەی نەچۆتەوە جەنگ و باوکەکە کوڕەکەی خۆی دەکوژێت و دواتر ئەو کارەی ناو دەبرێت بە"نیشتیمان لە کوڕەکانمان شیرینترە" ئەو ناو بردنە بۆ ئەوەیە دەبێت بەعسمان لە مناڵەکانمان خۆشتر بوێت، ئەو ئایدیایە کاتێ لە تەلەڤزیۆن نیشان دەدرێت پەیوەندیی هەیە بە دوو هۆکارەوە یەکەمیان پەیوەستە بەوەی کاتێ مناڵەکان نەچوونە جەنگی بەعس دەبێ بەدەستی خۆمان بیانکوژین، هۆکاری دووەمیش هەڕەشەکردنە لە هاوولاتیانی عیراقی کە گەر وانەکەن چارەنوسیان مەرگە، لێرەوە ئەو دامەزراوە گوتارێکی ڕۆشنی بەعس بەرهەم دێنێت لەڕێگەی بینراوەوە، بینراو لەسەرجەم ئاستەکانی ژیانی ئێمە ئەو دامەزراوەیە پلانی بۆ دادەنێت، وێنەی بەرەکانی جەنگ یەکێکە لەو تراژیدیا ڕۆژانەی یادەوەریی عیراقی بەوەی نابێت ئێوارەیەك بەعس شەڕی بیر نەهێنێتەوە، دەبێت بزانرێت ئەو کوشتارگەیە پاڵەوانێکی وەك سەدام حوسێن بەرهەم هێنەریەتی، ئەو وێنانە بۆ هەستکردن نیە لەلایان عیراقیەکان بەوەی هەستی ئازایەتیان لەناو درووست بکرێت، بەڵکو بە پێچەوانەوە بۆ ئەوەیە گیانی یاخیەتیان تیا بکوژرێت و مرۆڤی ترسنۆکی تیا درووست بکرێت، دیسان ئەوە تەلەڤزیۆنە بەعس وای لێدەکات تەنانەت بێژەرەکانیش سیمای تایبەتی و زمانی تایبەتی بەعس بن دەرکەوتنی(روشدی عەبدولساحب) بەسە بۆ ئەوەی بزانین ئەمرۆ بەعس لە خۆباییە و

کوشتارێکی گەورەی ناوەتەوە، ئەو بێژەرە کارەکتەرێکە بۆ ئەوەی دەنگی جەللادمان پێبناسێنێت ڕاستە ئەوە سەدام نیە دێتە سەر شاشە بۆ ئەوەی بەیانی جەنگ بخوێنێتەوە بەڵام بێژەرێکی وا لە ڕێگەی دەنگی بەرزەوە گوزارشت لە دەنگی خۆی ناکات بەڵکو ئەوە دەنگی دیکتاتۆرەو لەناو دەنگی ئەوەوە بەرجەستەی وێنەی سەدام دەکات.

بەم جۆرە بەعس کارەکتەرەکانی تەنها بریتی نین لە سەرۆك کۆمار و وەزیری بەرگری و کوڕەکانی جەللاد و ئەوانی خوار خۆیەوە، بەڵکو بێژەرەکانیش لەیەکتریی جیا دەکاتەوە بەوەی کامیان دەبێت گوزارشت لەدەنگی ئەو و سەرکەوتنەکانی بکات، وەکامەشە ڕقی بەعس گەورە دەکات(نیهاد نەجیب) بێژەرێکە کەهاتە سەر شاشە مانای وایە بەعس فێڵی لێکراوە و ئێرانیەکان لە بەڵێنێك پاشگەز بوونەتەوە دەبێت بەعس تۆڵەی ئەو ناپاکیە بکاتەوە، وەك لە سنور بەزاندنی ئێرانیەکان بۆ عیراق و گرتنی فاو لەلایان ئێرانیەکان ئەو بێژەرە تایبەتمەندیەتی خۆی وەك هاوکارە پێشووەکەی وەردەگرێت، ئەو شێوە کارەکتەرانە یەکەمین کارەکتەرەکانی تەلەڤزیۆنە لەژیانی ئێمەدا کە پێی ئاشنا دەبین، لەگەڵ ئەزمونی حوکمڕانی کوردیی جۆرێك کارەکتەریتر دەناسین ئەو کارەکتەرانە تاڕادەیەکی زۆر لەلامان جیاوازن لەوانەی پێشوو کە بێزاریان دەکردین، (مەسعود بارزانی) و (جەلال تاڵەبانی) ئەو دوو کارەکتەرەی ناوتەلەڤزیۆنی کوردین ئەوان دووکەسن دواجار کۆمەڵگا دەیانکات بە هێما بۆ سیفاتەکانی پاڵەوانی کوردیی بەوەی فریادڕەسی ژیانن، بەڵام لەگەڵ شەڕی ناوخۆو هاتنی نەوەیەکی نوێ کە بڕوای بەشەڕ نیە وورده ووردە سیفاتەکانی پاڵەوان بوون لە تەلەڤزیۆن تا ڕادەیەکی زۆر نەك هەر سیحرەکەی بەتاڵ دەبێتەوە بەڵکو دەچێتە ئاستی ترەوە، بەوەی ئیدیی ئەوە ئەو دووکارەکتەرە سیاسیە بەتەنیا نوێنەرایەتی خۆیان ناکەن بەڵکو کارەکتەریتر لە شوێنیان دەردەکەون، پارتی لەڕێگەی نواندنە کۆمیدیاکانی(حەمکۆ) وە گوزارشت لە ئایدیای خۆی دەکات، لەبەرامبەر ئەوەشدا یەکێتی لە ڕێگەی سوود وەرگرتن لەدەنگی بازی (کەریم عوسمان) ەوە دەیەوێت مومارەسەی سەرکەوتنەکانی بکات، ئەو عەقڵیەتەی ناو تەلەڤزیۆنی یەکێتی دووبارە کردنەوەی هەمان ئەزمونی تەلەڤزیۆنی عیراقی سەردەمی هەشتاکانە کە پێشتر نمونەمان بە جۆری بێژەرەکانی هێنایەوە، یەکێتی بۆئەوەی پێشمان بڵێت کە ئەو لەشەڕی تەلەڤزیۆن سەرکەوتووە لەکاتی شەڕی نێوان ئەو دوو هێزە کە بەشەڕی شیراتۆن و قەڵا ناسرابوو بەوەی هەریەك لەو دوو شوێنە سەنگەری هەریەك لەو دوو هێزە بوو ووتارێکی تەلەڤزیۆنی گەلی کوردستان تایبەت بوو لەسەر حەمکۆ بۆئەوەی پێشمان بڵێن کەئەو سەرکەوتنە سەرکەوتنی کارەکتەری میدیای یەکێتیە بۆیە ووتارەکەش هەر بە(کەریم عوسمان) خوێندرایەوە، ئەو دوو هێزە واتێگەیشتن دەتوانن لەڕێگەی ئەو دامەزراوە کارەکتەری سەربەخۆی حزبی بنیات بنێن کەچی لە ڕاستیدا کەمکردنەوەی ڕۆڵی کارەکتەرە سەرەکیەکان و دواتر بواری بۆئەوەش کردەوە کە لەدوو شێوە کارەکتەریتر بێینە دوان ئەوانیش"خوالێخۆشبوو مەلا مستەفا" و "عەبدوڵڵا ئۆجەلان" ن، یەکەمیان لە ڕێگەی ئەو دامەزراوەوە وێنە ئەرشیفیەکان قسە لە ئەفسانەیەك دەکەن کەناوی ئەفسانەی بارزانیە، ئەفسانەیەك ئەو نەوە نوێیە بە هیچ چەشنێك نەبەشداریی لەگەڵیدا کردووە نەبەرەو پێشچوونێك

دەخاتە ناو ژیان و خەمەکانی ئەوەوە، کارەکتەری دووەمیش ئۆجەلان لە سیمبولێکەوە دەبێتە دیلێکی ناو فرۆکە، بەمانای ئەوەی دەشێ کارەکتەرە سیمبولیەکانی تەلەڤزیۆنمان ئەوانیش دیلبکرێن، و مەرج نیە ئەوان کارەکتەری نەگۆڕبن و شکست و نەبەزین نەزانن، نەکرێت ئێمە لەدەرەوەی ئەو جۆرە کارەکتەرانەوە سەیری ژیان بکەین، بۆیە ئەو دامەزراوە ئەمجارە کارەکتەرەکانی دابەش دەکاتە سەر فەزای جیاوازی هونەریی و ئەدەبی و وەرزشی، ئەوەش پەیوەندیی بەوەوە نیە تاچەند ئەو کارەکتەرانە هونەرمەند و گۆرانیبێژی سەرکەوتوون، چونکە ئەگەر وابێت چ ڕاستیەك لەپشت ئەوەوەیە هەموو کارەکتەرەکانی ناو تەلەڤزیۆنی کوردیی سیاسی خەباتگێڕ و سەرکەوتوون، بۆیە ئەمجارە لە ئاستی ناوخۆ کارەکتەرەکانی ئەو دامەزراوە پێك هاتووون لە"لەیلا فەریقی و زەکەریا و شەمۆ" و لە ئاستی جیهانیشدا ئەوە" ڕۆناڵدۆ و گۆدەلوپی و ماریمار و جاك و ڕۆزو پرتوقالە و نانسی عەجرەم"ن، هۆیەکەشی زۆر ڕوونە هەست دەکات کارەکتەرەکانی ژیانی ئەو پێك هاتوون لەو کەسایەتیانە، بەڵام جارێکی تر تەلەڤزیۆنی کوردیی بەکارەکتەرێکی ترمان دەناسێنێت کە کارەکتەری شێخ زانا و هاوەڵەکانین کە کۆمەڵە بەشەرێکن خەریکی کوشتن و یەکتر گاینن، ئەو کارەکتەرانە چۆن پێشوازیی دەکرێن و چ ڕقێك لەبەرامبەریان دەبینرێت؟

وەك ئەوەی تەلەڤزیۆنی کوردیی ئەوانی پێناساندین ئەوان گروپێکی ئیسلامین و کاریان کوشتن و سێکسکردنە تەنانەت لەگەڵ یەکتریش، بەمانای ئەوەی ئەوان لە هەموو پێودانگێکی ئەخلاقی داماڵدراون، هەڵبەت ئاشکراکردنی گروپی لەو چەشنە جێگەی ئومێدێکی زۆرە بەوەی هاووڵاتی هەست بکات تیرۆریستان دەسگیر دەکرێن، بەڵام ئەوەی جێگەی سەرسوڕمانە ئەو گروپە چەندین ساڵە بەم شێوەیە کار دەکات و کارەکتەرەکانی کەسانی نزیکی دەزگا ئەمنیەکان و دەسەڵاتن، ئەو هەموو مرۆڤە دەکوژرێت و دەزگاکانی ئاسایش لەناو بێدەنگیەکی گەورەدا دەژیێن، نیشاندانی ئەو دانپیانانە بەر لەهەر شتێك قسەکردنەوەیەکی ترە بۆ دۆخێکی نوێ کە پێمان بڵێن ئیسلامیەکان تیرۆریستن، دیارە بە هیچ شێوەیەك ئێمە نامانەوێت بڵێین ئیسلامیەکان لەکاری تیرۆرەوە بەدوورن، بەڵکو مەبەستی ئێمە لەو دۆخە بێدەنگەی چەندین ساڵەی ئەو گروپەیە کە ئاسایشی پارتی لێی نەهاتۆتە دەنگ، نەك هەر ئەو بێدەنگیە تەنانەت وەك هێزی شەرعی لەناو کۆمەڵگای کوردیدا کاریان کردووە، کوشتنی کۆمۆنیستەکان و خاوەن سینەماکان و خاوەن دوکانی مەشروب فرۆشی پەیوەندیی بەجەبروتی ئەو گروپەوە نەبووە ئەوە بێدەنگی دەزگاکانی ئاسایشە وای کردووە ئەوان بێترس کارەکانیان ئەنجام بدەن، دەرکەوتنی خوتبەکانی مەلا بەشیر وەك کارەکتەرێکی ناو تەلەڤزیۆنی کوردیی هەر درێژەی ئەو دۆخە بوو کە پارتی بەهەڕەشەی نەدەزانی بۆسەر خۆی ئەگەر ئەمرۆ هاتونەتەوە سەر دۆسیەی تیزاب پێداکردن بە ژنان و هۆیها کردن کۆمیدیاکە لەوێدایە کە بۆچی ساتەوەختی ئەو ڕووداوانە ئەو هێزە بێدەنگی هەڵبژارد؟ هەر بەوەندەش نا سەرۆکی هەرێم زیاد لە جارێك دەیەوێت پێمان بڵێت کە ئەوان لە ئیسلامیەکان ئیسلام ترن، ئەو نایەت وەك پرۆژەی نەتەوەیی سەیری ئەو دۆخە بکات بەردەوام

گفتوگۆکـان دەباتـەوە سـەر ئیسـلام، ئەگەرچـی لـەو نێوەنـدەدا قسـەکردنەکان لـەبارەی ئـەوەی بەڕاست ئەو گروپە تیرۆریستی ئیسلامین و دەبێت لەڕیشەوە هەڵبکێشرێن؟

بەرلـەوەی قسـە لـەوە بکـەین ئەوانـە گروپـی ئیسـلامین یـاخود گروپێکـی تیرۆریسـتی ئاسـایین، پێویستە ئاماژە بۆ ئەوە بکرێت لـەناو ئـەو دۆخـەی کـە قسـە لـەتیرۆر دەکرێت، لایـەنگرانی ئـەو دەسـەڵاتە لەمزگەوتـدا هەڵدەکوتنـە سـەر مەلایـەکی یـەکگرتوو دواتـر کوڕەکـەی بریـندار دەکـەن، دیارە تیرۆر شێخ زانا بیکات یا لایەنگری هێزێکی تر هەر تیرۆرەوە دواجار دەبێت بیرمان نەچێت ئێمە لەکاتێکدا قسە بە تیرۆریستان دەڵێین تا ئێستاکە نەمانتوانیووە لـە عەقڵیـەتی بیرکردنـەوی خۆمانی بەدوور بگرین ئەی کەوابێت چۆن بەدوژمنەکانمان بڵێین واز لەکاری تیرۆرریستی بێنن، ئێستا بابچینە سەر ئەوەی بەڕاستی ئەوانەی لە تەلەڤزیۆن بینیمان تیرۆریستی ئیسلامی بوون یا کۆمەڵێك مرۆڤی بەدڕەوشت؟ چونکە دانپیانانەکان بە هیچ چەشنێك ئاماژەی بۆ موسوڵمانبوونی ئەوان نەدەکرد، ئەگەر سەرکردایەتی گروپی ئیسلامی کاری بەدڕەوشتی لە جۆری هـەتیو بازی بکات، ئەوا لە ئاستی خوارەوەی ئەندامەکان ئەو کارانە ناکرێت، لە مێژووی ئیسلامیشدا بەدوای مردنـی پێغەمبـەر ئـەوە سـەحابەکان نـەبوون بـەو کـارە هەڵدەسـتان بـەڵکو لـە ئاسـتی سـەرەوەی دەسەڵات پیادە دەکرا والی و حوکمڕانەکان پێی هەڵدەستان بۆیە شێخ زانا گەر ئەو کارە بکات ئـەوە ئەندامـەکانی خـوارەوە لـەو کـارەدا بڕوایـان پێـی نابێـت، خـۆ ئەگـەر کارەکـەش هـەر بـۆ ناشیرنکردنی ئیسـلامیەکانی وولاٌتـی ئێمـە بێـت ئـەوە پێویسـت بـە وێنـەی بەوەهم کـراو ناکـات چونکە زۆر وێنـەی ڕاستەقینە هەیـە کـە وەك خـۆی دەربخرێتـەوە هەرلـە ژنهێنـانی یانسیبی نـاو یـەکگرتوو تـا دەگـات بـە کوشـتنی مامۆسـتایانی زانکـۆ و ڕونـاکبیران و ئەنـدامی حزبـەکانی تـر ودیاردەی سووتاندنی کتێبخانـەکان ، ئەگـەر بـە زمـانی (بۆدریـار) بدوێین دەڵـێین ئیسـلامیەکان" بەمردنی خۆیان دەجەنگن" ژهنیە الارهاب/ جان بودریار والاخرون، المرکز الپقافی العربی(2003)

بەڵاٌم گروپەکەی شێخ زانا بە ئەندامی سێکسی دەجـەنگێت بۆیـە ئـەو کـارە کـەمتر توانـای ئـەوەی هەیـە بـە گروپـی ئیسـلامی نـاوی بـەرێت خـۆ ئەگـەر دانپیانـانی سیاسـی گـەورەش هـەبێت ئـەوە دەبێت نیشانمانی بدەن، چونکە تائێستا نازانین ئەوانـە ئەوکارانەیان بـۆ کـێ ئـەنجام داوە بـۆ چ لایەنێك خەڵکیان کوشتووە ئەگەر هەر بۆ هەوای نەفس بێت وەك وا ووتـرا ئـەی بۆچـی بەرلـەوەی سەریان ببڕن تەحقیقیان لەگەڵدا کردوون ، تەحقیقیان بۆ کێ لەگەڵ کردوون ئەگـەر لەتەحقیقەکـە بێگوناە دەرچوون چی...؟ پێویستە ئێمە ئەو پرسیارانە لە تەلەڤزیۆنی کوردیی بکەین و ئەگـەر نـا بـا جـارێکی تـر یاوێنـەکان تـەنها بـۆ ورووژانـدن نیشـان نـەدرێن یـاخود حەقیقـەتی تیـا نەشـاردرێتەوە، خـۆ ئەگـەر مەسـەلەکەش تـەنها چیرۆکی کوشـتنی لاوی کـورد و دواتـر سـێکس کردن بێت لەگەڵ چەند ژنێك و تەنانەت نێربازیش ئەوە بابیرمـان نەچێت ئەوکارە کارێکـی نـامۆ نیـە شـەڕی نـاوخۆ مێژوویـەکی دەوڵەمەنـدی لـەو بـوارەدا هەیـە تاکـە جیـاوازیش تـەنها هێنـدەیە تاوانبارانی ئەو کارانە لەکاتی شەڕدا نەهێنرانە سـەر تەلـەڤزیۆن و لەخـەڵکی شـاردرانەوە ئەوانـە هێندران، ئەوە تەنها شێخ زانا و گروپەکەی نین بەشدارن لـەو تاوانـە بـەڵکو کـۆی ئـەو سیسـتمە ئەخلاقیـەی کـە دەسـەڵاتی کـوردیی داکـۆکی لێـدەکات تاوانبـارن، ئـەوە بانگەشـەی" ئێمـە لـە

ئیسلامیەکان ئیسلامترین" بانگەشەیەکە بەردەوام شەرعیەت بەو جۆرە گروپانە دەدات کە لەژێر ناوی ئاینەوە بەمکارە هەڵبستن بۆیە ئەوە مانای ئەوە نیە ئاین لەو جۆرە کارانە بێگوناهە نا ئەوەیان باسێکی ترە، ئەزمونی هێزە ئیسلامیەکان لەساڵانی ڕابردوو شایەد حاڵی ئەو ڕاستیەیە هێزە ئیسلامیەکان دنیا لەناو یەك ڕاڤەکردنەوە سەیر دەکەن و ئەوەی لەگەڵ ئەو ڕاڤەکردنەی ئەوانیش نەیەتەوە دەیکوژن، بەڵام ئەوە دەسەڵاتی کوردیە شەرعیەتی بەو کوشتنە داوە، بەوە نیە ئەمڕۆ سەنگەری لێگرتوون، بۆیە ئەوە نەتەنها شێخ زانایە تاوانبار و نەتەنها ئیسلامیەکانن بەڵکو هەمووان لەبەرامبەر ئەو دۆخ و ڕووداوە ئابڕووبەرەیە بەر پرسیارین.

یەکێك لەو بابەتەی ئەو ڕووداوە لەگەڵ خۆی هێنای مەسەلەی مەعریفە بوو، بەوەی شێخ زانا دەرچووی زانکۆیە، ئەوەش بیانوویەك بوو بۆئەوەی ڕووداوەکە لە کۆڵ مزگەوت بکاتەوە، هەڵبەت خەڵکانێك هەبوون بڕوا بەو بیانووە سادەیە بکەن، ئەو بیانووە ستراتیژێکی ڕۆشنی لە پشتیەوەیەتی کە ستراتیژیی گەڕانەوەیە بەرەو مەعریفەی مزگەوت، چونکە ئەگەر مەعریفەی کوردیی لەسەرەتادا مەعریفەی مزگەوت بوو بێت بەوەی (مەلا) کارەکتەرێکی مەعریفیە و(فەقێ) ش کارەکتەرێکە دەیەوێ کارەکتەری یەکەم مەعریفەی پێببەخشێت، لێرەوە مزگەوت بوو بەو دامەزراوە مەعریفیەی کە مەعریفەی ئاینی گۆڕی بە مەعریفەی کوردیی، ئەو مەعریفەیە تا ئەو شوێنەی پەیوەندیە کۆمەڵایەتیەکانی شار و ئەو گەشەسەندنەی لەبواری بیناسازیی و پێشڤەچوونی دامەزراوەکانی دەوڵەت لەئۆرگانی مەعریفی بەرهەمهات، لەجۆری"زانکۆ- تەلەڤزیۆن، سەندیکا، میدیاکان" بەشێوەیەکی گشتی، ئەوا مەعریفەش لە گوندەوە پەریەوە شار، ئەو پەڕینەوەیەش لاوازکردنی مەعریفەی ئاینی بوو، ئەوە گەرچی شۆڕشی کوردیی خۆی لەسەر میراتی مەعریفەی ئاینی حیساب دەکرد، بەوەش گوتاری ناسیۆنالیزمی کوردیی گوتارێکە لە نێوان هەردوو ئاراستەی نەتەوەیی و ئاینی خۆی بەهێز دەکرد، بۆیە هەر لە شۆڕشی ئەیلولەوە تا دەگات بە قۆناغی بەرەی کوردستانی مزگەوت بووە بارەگا و شوێنی کۆبوونەوەی شۆڕش، ئەوەش وایکرد شۆڕشی کوردیی لەناو مەعریفەی ئاینیەوە خۆی بە شەرعی بزانێت، بەڵام لەگەڵ هاتنی بۆ شار ئەوکاتەی خۆی بە ڕۆڵەی مەعریفەی نوێ دەزانێت، بەڵام لەنێوان مەعریفەی گوند(مزگەوت) و مەعریفەی شار(زانکۆ) ئەو ناتوانێت ئاراستەیەکی جیاواز بۆ مەعریفە بدۆزێتەوە، هێندەی لەناو دووفاقیەتی مەعریفی دەخولێتەوە، ئەوەش بەتەنها گوتارێك نیە بۆ هەیمەنەکردنی دەسەڵات، هێندەی گوتارێکە لەسەر توێژەکانی خوارەوە ڕەنگ دەداتەوە، هەربۆیە ئەوکاتەی لەئاستی سەرکردایەتیەوە پارتیەکان قسە لەئیسلامبوونی پارتی دەکەن نەك لەنەتەوەیی بوون، ئەوساتە دەرفەتی دژایەتیکردن بۆ مەعریفەی شار ڕەنگ دەداتەوە، ئەو دژایەتیە لە ئاستی سەرکردایەتیدا نامێنێتەوە بەڵکو دەپەڕێتەوە بۆ ناو خانەکانی ڕێکخستن و تا دەگات بە ووتاری نووسەرە حزبیەکانی ئەو هێزە، باشترین نمونە بۆ ئەو حالەتەش ئەوەتە گەنجێکی نووسەری ئەو حزبە بۆ ڕەخنەگرتن لەعەقڵیەتی باوی شار دەنووسێت" با(میوان) ەکانی هەولێریش بزانن خەڵکی هەولێر گرنگی بە لێکدانەوە فەلسەفی و سۆسیۆلۆژیەکانی ئەوان نادەن" گرنگی نەدان بە فەلسەفە و سۆسیۆلۆژیا ستراتیژێکی سەرەکی هەردوو دەسەڵاتە

سیاسیەکە بووە لەشاری هەولێر، بۆئەوەی ئەو شارە لەناو مەعریفەی گوند ڕزگاری نەبێت، بۆیە هەریەکە لە هێزە دەسەلاَتدارەکانی وەك (یەکێتی و پارتی) دەسەلاَتی ئاینیەکان(حزبە ئیسلامیەکان) بەیەکەوە بەشداریی لەودواکەوتنە دەکەن یەکێکیان گەنجەکان فێر دەکات بڵێت هەولێریەکان پێویستیان بە فەلسەفە نیە، ئەویتریشیان شێخ زانا بە دەرچووی زانکۆ ناو دەبات.

لەبەرامبەر بۆچوونی هەوادارانی هەریەکە لەو دوو تێڕوانینە دەبینین ئێمە خاوەنی بۆچوونی جیاواز نین بەڵکو سەر بەیەك بۆچوونی لەیەکچووین، تیایدا بە هەردوولا دڵسۆزیی بۆ مەعریفەی ئاینی دەنوێنن، ئەگەر ئیسلامیەکان پێیان وابێت ئەوان کوڕی مەعریفەی مزگەوتن، مەعریفەی شار بەبەرهەمی کوفرو عەقڵی خۆرئاوایی تێبگەن کە ئەوەیان کارەسات نیە بەڵکو کارەسات لەوەدایە هێزە دەسەلاَتدارەکانی بانگەشە بۆ دیموکراسی وعلمانیەت و کۆمەڵگای مەدەنی دەکەن ئەوان خۆیان بەدوژمنی سەرسەختی مەعریفەی نوێ بزانن، بەلاَم بۆچی ئەو تێڕوانینەی دەسەلاَتی کوردیی تەنها لەهەمبەر شاری هەولێردا وایە؟

چونکە هەریەکە لە یەکێتی و پارتی وا سەیری بنکەی جەماوەریی خۆیان دەکەن کە یەکێتی سەنتەرەکەی لەسلێمانیە و پارتیش بادینان و بەتایبەت شاری دهۆك بە سەنتەری خۆی سەیر دەکات، هەولێر بۆهەردوو حزبەکە شارێکە یەکلایی نەبۆتەوە نوکتە کردن لەسەر هەولێریی بەوەی ئەوان خەڵکی دواکەوتوون بەرهەمی ئەو عەقڵە و تێگەیشتنەیە بۆیە ئەوە مامۆستایەکی زانکۆ نیە کە هەولێر سووك دەکات بە پێچەوانە ئەوە یەکێتی و پارتین ئەو شارە بەهەند وەرناگرن و بەکەم سەیریان کردووە، ئەگەرچی کاتی خۆی کە ووتارێکمان لەو بارەیەوە نووسی "هەڵوەشاندنەوەی سێنتەر لەگوتاری هەولێرییدا/ ماڵپەڕی دەنگەکان" خەڵکانێك واتێ گەیشتن دنیا بەسەر زەوی ڕووخا تا کار گەیشتە ئەوەی سەلەفیەکی تازەگەر بووە زمانحاڵی دەسەلاَتی کوردیی و داکۆکی لە هەموو ئەو ناشیرینیانە کرد کە بوونەتە هۆی بونیادەکانی دواکەوتن لەو شارەدا، ئەگەر ئەو نووسینەش بەهەمان ئاقاردا ببردرێت دیسان بەلامانەوە ئاساییە چونکە دەسەلاَتی کوردیی و لەناویشیاندا نووسەرەکانی و سەلەفیە تازەگەرەکانی بڕیاریانداوە هەرگیز ئامادە نەبن لە هیچ تێبگەن.

دەبێ لەسەرجەم دامەزراوەکان سەرلەنوێ پرسیار لە چیەتی مەعریفە بکەینەوە، شێخ زانا لەناو مزگەوتەوە هاتبێت یا لەزانکۆ گوزارشت ناکات لەیەکێك لەو دوو دامەزراوە، وەك چۆن دامەزراوەکان بێگوناه نین، بەڵکو گوناهبارن لەوەی زەمینەی توندوتیژیی لەناو کارەکتەرەکانیان ناکوژن، پێویستە مەعریفەی کوردیی بخرێتە ژێر چاودێریی و ڕەخنەوە، ئەو مەعریفەیە دەبێ لە ڕێگەی هەڵوەشاندنەوەی سێنتەرەکەیەوە بخوێنرێتەوە، بێباك لەوەی دەنگە ئایدیۆلۆژیاکان چۆن سەیری ئەو پرۆسە هەڵوەشاندنەوەگەرایە دەکەن، پێویستە کۆی ئەو سیستمە ئەخلاقیەی ماڵی کوردیی لە دڵنیابوونەوە بگۆڕین بۆ گومانکردن لەسیستمی ئەخلاقی ماڵ، بەوەی گەر ماڵ پێی وابێت دەبێت منالەکانی لە کۆتایی هەفتە گوێ لەوەعزی ئاینی بگرن، ئەوا ئەمرۆ چیتر مەلاکان خوێنەوارترین توێژی ناو کۆمەڵگانین، ئەو تێگەیشتنە نوقمە لەناو خورافاتەکان.. لەناو ئایندا خۆی شاردۆتەوە، تەلەڤزیۆنی کوردیی ڕۆڵێکی کاریگەری هەبووە لەسەر پەخشکردنی

ئەو وەعزە ئاینیانە، ئەو دامەزراوە کە ئایدیایەکی ئاینی بەدەسەڵاتی کوردیی دەبەخشی ئەمڕۆ ئەو ئایدیایە کەوتۆتە بەر توندوتیژیی، هەق وایە لایەنگرانی دەسەڵاتی کوردیی پرسیاری ئەوە لەدەسەڵاتەکەیان بکەن یانی چی ڕۆژێك وەعزە ئاینیەکان دەگوازنەوە ڕۆژێکی تر شێخ زانا بەبەرهەمی ناو ئاین دەناسێنن، ئەوانەی ئەمرۆ پێیان دەووترێ ئیسلامی ڕاستەقینە نین هەر ئەوان بوون ڕۆژگارێك خوتبەکانیان لە تەلەڤزیۆن نیشان دەدرا و کاسێتەکانیان لەناو بازاردا دەفرۆشرا، ئەو گەمەیە ناوی چیە؟ با لایەنگرانی هێزی بەناو علمانی کوردیی داوا لەهێزەکەی بکات وەڵامی بداتەوە.

بۆئێمەش گەر پرسیارێکی ترمان بخاتە بەردەم ئەوەیە: کەئاخۆ تەلەڤزیۆن لەناو هەڵچوونێکی ئایدیۆلۆژیدا دانەنراوە، بەوەی سبەینێ سەرلەنوێ ئاین لەناو خۆیدا کورت بکاتەوە؟ دیارە پرسیارکردنەوە لەمەعریفە بەتەنیا پرسیار نیە لە دامەزراوێکی وەك مزگەوت، بەڵکو پرسیارێکی توندە بە ڕووی دامەزراوێکی وەك زانکۆش، بەوەی مەعریفەی تۆزڵێ نیشتوو، دەبێتە هۆی ئەوەی گومان لەو سیستمە عەقڵیە بکەین کە ئەو دامەزراوە بەڕێوە دەبات، ئەو دامەزراوە دەبێت لەوە تێبگات کە ئەو بەرهەمی شار و تازەگەریە، نەوەك بەرهەمی عەقڵیەتی باوی کۆمەڵایەتی، بۆیە هەریەك لەو دوو دامەزراوە پێویستە بەخۆیاندا بچنەوە، بەوەی یەکەمیان بەرهەمی دۆخ و عەقڵیەتێکی ئاینیە، بەڵام بەهیچ شێوەیەك نابێت ئەمڕۆ چاوەڕوانی ئەوە بێت کەئەو شوێنی لەدایکبوونی مەعریفە بێت، وەك چۆن زانکۆش دەبێت بەپرسیارکردن لەچیەتی مەعریفە بچێتەوە و چیتر چاوەڕوانی ئەوە نەبێت مەعریفەی جیاواز و دید و تێڕوانینە نوێیەکان لەخۆیدا بکاتەوە دەرەوە.

دیارە یەکێك لەستراتیژەکانی دەرخستنی وێنەی دانپیانانەکە کە دەسەڵات مەبەستی بوو ستایشکردنی بوو لەلایان ئەو توێژەی کەبە ڕۆشنبیر ناو دەبرێت، ئەوەش بۆگۆڕینی هەموو ڕەخنەگرتنێك بوو لە دەسەڵات بۆ ئەوەی کۆتایی بەڕەخنە بێنین و ستایشی پاڵەوانەکانی ئاسایش بکەین، ستایشی ئەو دامەزراوەی هەمیشە ڕۆڵی سەرکوتکردنی گێڕاوە، بۆئەوەی لەو ستایشەوە قبووڵی هیچ تێڕوانینێکی جیاواز نەکات، هەربۆیە ئەوکاتەی ڕێبوار سیوەیلی لەدیمانەیەکی هەفتەنامەی میدیا هەوڵیدا تاڕادەیەك لەو بۆچوونە ستایشکارە دوورکەوێتەوە و لە چەند سەرنجێکی کۆمەڵناسیانەوە سەیری ڕەگی ئەو ڕووداوە بکات، خێرا نووسەرانی دەسەڵات کەوتنە وەڵامدانەوەی لەولاشەوە ئەنجومەنی پارێزگای هەولێر دوو ڕوونکردنەوەی جنێو ئامێزو هەڕەشەی بڵاوکردەوە، بۆ ڕێگەنەدان بە دەنگی جیاواز و تێکشکاندنی وێنەی ستایش و خوڵقاندنی زەمینەی ڕەخنەگرتن لە دۆخێك کە بەرپرسیارەکەی دامەزراوەکانی دەسەڵاتی کوردین.

ئەوە یەکەم جار نیە خەڵکانێك بەرامبەر بەڕەخنە بووەستنەوە بەناوی شارچیەتی دێنە وەڵام، بۆئەوەی گەر نەیانتوانی لۆژیکێك بەکار بێنن بۆ دەیالۆگ ئەوا وەڵامەکەیان وەك داکۆکی بۆ شار ناوبەرن، دیارە لەو نێوەندەشدا ووتارگەلێکی زۆر کۆمیدیی نوسران، هەموو ئەوانەش گوزارشتیان لەنەبوونی بەرپرسیاریەتی ئەخلاقی نووسین دەکرد، چونکە دیمانەکەی سیوەیلی

بەدوور و نزیکەوە هیچ جنێو و قسەیەکی تیا نیە بە هەولێر وەك هەندێك گوایە بەو باسە قەڵسن، دیارە گەر مەسەلەکە وا لێکدرابێتەوە گوایە بۆیە هاتونەتە وەلاّم چونکە ووتراوە"هەولێریی هەتیو بازن"کەوا نەووتراوە، بەلاّم خۆواش ووترابێت ئەوە تەنها گوزارشتی لەو دیاردەیە کردووە، کەنەك هەر لە هەولێر و کوردستان، بەڵکو ئەو دیاردەیە لە مێژووی عیراقدا ڕەگێکی قووڵی هەیە، مێژووەکەشی بۆ سوپای(ئینکشاری) دەگەڕێتەوە، دواتر لەفۆڕمی (جەندرمە) لای عوسمانیەکان تەواو گەشەی کرد، تاڕادەی ئەوەی هەر شوێنێك جەندرمەی لێ بووبێت و لانکەی گەشەکردنیان بووبێت ئەوا ئەو دیاردەیە زیاتر لای ئەوان بوونی هەبووە، جەندرمە لە کۆمەڵگای عیراقی و کوردیدا کارەکتەرێکە هەڵگری ناسنامەی (حیزە) هەر بۆیە ئەگەر شارێکی وەك پردێ لە ڕابردوودا شوێنێکی دیاری بوونی جەندرمە بووبێت ئەوا بەهۆی جەندرمەوە دەستەواژەی (حیزی پردێ) لەکۆمەڵگای کوردیدا سەپاوە، لە ڕاستیدا ئەوە ئاماژەیە بۆ جەندرمە لەو شوێنەدا "بڕوانە کتێبی: خودی کوردیی لەنێوان کەسێتی دووفاقی و تراژیدیای ئەنفالدا/ نیهاد جامی، سەنتەری ڕوناکبیری هەتاو، 2004(هەولێر) لا64" وەدواتر لەهەر شوێنێك پەیوەندیە کۆمەلاّیەتیەکان بەشێوەی سرووشتی خۆی تێنەپەڕیبێت ئەوا زەمینەی لادانی سێکسی و هەتیو بازی سەری هەڵداوە، گەر بەزمانی عەلی وەردیی قسە بکەین دەڵێین"لەهەر شوێنێك حیجاب زۆر بوو مانای وایە هەتیوو بازی سەرهەڵدەدات" اسگوره الادب الرفیع/ د. علی الوردی/ دار کوفان(لندن) الگبعه الپانیه 1994/ ص75

نووسەران سەر بەهەر ڕەنگ و ئایدیۆلۆژیایەك بن دواجار مافی خۆیانە گفتوگۆ بکەن لەو ڕێگەیەوەی کەبڕوایان پێیەتی، هەموو ئەو دەمامکە ئایدیۆلۆژیە ساختانەش زوو کۆتایی دێت، بەلاّم ئەوەی لەهەمووی سەیرترە ئەنجومەنی پارێزگای هەولێرە، ئەو ئەنجومەنە ساکارترین وەزیفەی خۆی بیردەچێت و خۆی دەخاتە ناو"پرۆسەی لەبیرکردن"بۆئەوەی مەحکومی نەکەین بەکەموکوڕیەکانی لەخزمەتی شارەکەدا، لەتەواونەکردنی پرۆژە خزمەتگوزاریەکان و نەبوونی توانای چارەسەرکردنی کێشەی ئاوو کارەبا و قیرتاو نەکردنی شەقامەکان و زبڵدانی گەڕەکە میللیەکان، کەچی دێت خۆی لەمەسەلەی نووسین هەڵدەقورتێنێت و خۆی لێ دەبێت بە (ئەنجومەنی نووسینی هەولێر) دێت لەڕێگەی ووشەی بریقەدارەوە ستایشی هەولێر دەکات، لەکاتێکدا کاری ئەو ووشەی حەماسی نیە بۆ ئەو شارە، لەبری ئەو قسانە واچاکترە بچێت ئاو بۆ گەڕەکێك بێنێت، ئۆتۆمۆبیلی خۆڵ بێنێت بۆ گەڕەکەکان، نەوەکو ببێت بەزمانحاڵی نووسەران، ئەو ڕەفتارەی ئەنجومەن دیمەنێکی زنجیرە تەلەڤزیۆنی(ژاڵە) ی بیرهێنایەنەوە کاتێ مناڵە شاریەکە دەچێتە سەرپشتی گوێدرێژی کابرای لادێی(فەرەج) ، کە لادێی فریا دەکەوێت هاواری لێدەکات و دەڵێ" دابەزە سەر ڕووت دابەزە" کە دیارە سەر ڕووت لای لادێی ئاماژەیە بۆ کەسی شاریی، بەلاّم لەبەرامبەر ئەو جنێوانە زۆرن ئەوانەی پێویستیان بەوەیە پێیان بووترێت" دابەزە سەر ڕووت دابەزە"

ئەوەی پێویستی بە ئاماژەکردن بێت کەئەوە یەکەمجار نیە تەلەڤزیۆنی کوردیی وێنەی ترس لەناو کۆمەڵگا درووست دەکات بەوەی مردنی خۆی بگوازێتەوە بۆ کۆمەڵگا، بەو شێوەیەش

دەیەوێ گوتاری بەزەیی بۆ حزب و ڕق لێبوونەوە لەدوژمنەکانی پیادە بکەین، وەك پێشتر لە نیشاندانی وێنەی قەسابخانەکەی خێڵی حەمە دا لەلایان کەناڵی کوردساتەوە بینیمان.
دیارە ئەوکاتەی ئەو دامەزراوە دەیەوێ ڕقمان لەناو درووست بکات و بەرەو توندوتیژیی هانمان بدات، بۆخۆی دڵنیابوونی ئەو دامەزراوەیە لەستراتیژیی پرۆسەی بینینی ئێمەی بینەر، چونکە بۆدریار ووتەنی" بینەری تەلەڤزیۆن مرۆڤێکی مۆنۆپۆلکراوە" دنیای شتە بچووکەکان/ ڕێبوار سیوەیلی، دەزگای چاپ و پەخشی سەردەم(کۆمەڵێ وتار) 1999، لا155
ئەگەر یادەوەریی سیاسی حزبەکان یادەوەریەك بێت بۆ ناشیرینکردنی ئەویتر بەکەسی بەعسی ناوی بەرامبەرەکانی بردبێت، ئەوا ئەو دامەزراوە بەدوای کوڕەو توانی مرۆڤەکانی ئەو کۆمەڵگایە کۆنترۆڵ بکات تا ئاستی ئەوەی لەیەکتر ماچکردنی تاڵەبانی و سەدام حوسێن وەك کارێکی ئاسایی تەماشا کرایەوە، ئەوە ئەو دامەزراوە بوو ئەو ماچکردنەی لەلایان زۆربەی کۆمەڵگا و بەتایبەت لای یەکێتیەکان کرد بەکارێکی ئاسایی، نەك هەر هێندەش ئەو دامەزراوە توانای ئەوەی هەبوو مومارەسەی دەسەلاتێك بکات کە لەتوانای دەزگا سەربازیەکان نەبوو ئەو ترسە بەو قەبارەیە مومارەسە بکەن، وەك لە ڕووداویی سی و یەکی ئابدا بینیمان، کە ئەوە ڕێکخراوو ناوچەکانی پارتی نەبوون خەڵکی ناپارتیان بەتایبەت یەکێتیەکانیان لەهەولێر دەمکوت کرد، بەڵکو ئەوە دیمەنەکانی تەلەڤزیۆن بوو کاتێ وێنەی هێزە سەربازی و پەلامار و شکستی کوردیی بەدەستی کوردیی نیشان دەدا، ئەوە گەر بەزمانی بۆردیۆ تەماشای بکەین ئەو وێنەیە بۆ تەلەڤزیۆن بەرهەمهێنانی دەسەلاتی فاشیزم بوو، بەمانای ئەوەی ئەو ڕووداوە مومارەسەی دوو دەسەلاتی تیاکرا، یەکێکیان لەڕێگەی دامەزراوە سەربازیەکانی بەعس و پارتیەوە بوو، دەسەلاتی دووەمیش دەسەلاتێکی ڕەمزیی بوو کە بۆردیۆ فێریی کردین بە فاشیزمی ڕەمزیی ناوی بەرین ئەویش تەلەڤزیۆن بوو، دیارە لای بۆردیۆ فاشیزمی ڕەمزیی کاریگەریەکانی زۆر قووڵترە، بۆیە دەسەلاتی کوردیی دەسبەرداریی نابێت، وەك لەکاتی نووسینی ئەو ووتارەدا دەبینین بەبڕیارێکی وەزارەتی ناوخۆ (هەولێر) کەناڵی ئاسمانی کوردستان بۆماوەی بیسست و چوار کاتژمێر ڕادەگیرێت بەبیانووی ئەوەی شەوی پێشتر کوڕێکی نووسەرێکی پەخش کردووە و سوکایەتی بەئیسلام کردووە و دواتر پەیامنێری ئەو کەناڵە دەست خۆشی لە کوڕگێر کردووە، وەزارەتی ناوخۆش وەك سزایەك بۆ ئەو کەناڵە ئەو بڕیارەی داوە.
ئەگەرچی وەزارەتی ناوبراو مافی ئەوەی نیە کەناڵێکی ئاسمانی ڕابگرێت "وەك چۆن ئەنجومەنی پارێزگاش مافی نیە ببێت بە ڕەقیب بەسەر نووسین و فیکرەوە" دەکرێت ئەوکارانە تاڕادەیەك"گەرچی ئەویش شیاو نیە کاری وەزارەتی ڕۆشنبیریی بێت" بەڵام لەبەر ئەوەی لەکۆمەڵگایەکداین ئەنجومەنی پارێزگا قسە لە کلتور دەکات، کەوابێت زۆر شیاوە وەزارەتی ناوخۆش چاودێر بێت بەسەر تەلەڤزیۆنەوە، چونکە ئەوە ئەوانن شایستەترین کەسەکانی ناو ئەو کۆمەڵگایە نەوەکو روناکبیر و مامۆستایانی زانکۆ.
پێمان خۆش بێت یا ناخۆش وەزارەتی ناوخۆ لەکۆمەڵگای ئێمەدا بەرپرسیاری یەکەمە لە ڕووداوی توندوتیژیی، هەر لە ڕەفتاری کارمەندەکانی لەناو شەقام وبازگەکان تادەگات

بەتەقینەوەکانی بەردەمی خۆی، گەر ئەو وەزارەتە بڕیار واشە لەمەولا چاودێر بێت بەسەر تەلەڤزیۆن باپرسیارێکی بەرپرسیاریانەی لێبکەین، بۆچی ئەو هەموو وێنە توندوتیژیەی شێخ زانا لە تەلەڤزیۆن نیشاندراو کەناڵەکە نەك هەر سزا نەدرا بەڵکو وەك کارێکی پیرۆزی ڕاگەیاندن تەماشا کرا، لەکاتێکدا دەیالۆگ و ڕەخنە سزای لەسەرە، دیارە ئێمە لەگەڵ ئەوەدا نین لەسەر پرۆگرامی تەلەڤزیۆن و وتاری ڕۆژنامە پارێزگا و هێزەکانی ناوخۆ دەست بخەنە کاروباری میدیاکانەوە، وەزارەتی ناوخۆ باسنورێك بۆ ئەو تەقینەوانە دابنێت کە ڕۆژانە بەبەردەمی بارەگاکەی خۆی دەتەقێتەوە نەوەك سزای کەناڵێکی ئاسمانی بدات، ئەو لەوە تێناگات ئەو کەناڵە ڕەنگ و دەنگی کوردە، ئاخر بیانیەك ناڵێت ئەوە تەلەڤزیۆنی پارتیە ئەوە بەکەناڵی ئاسمانی کوردیی سەیر دەکرێت، ئەگەرچی حزب تەواو مۆنۆپۆلیشی کردبێت، بەلآم بۆ ئەوەی خۆمان لە گلەیی کردن لەودامەزراوانە نوقم نەکەین پێویستە ئەو نهێنیە سادەیەی لەو ڕەفتارە بۆمان کەشف دەبێت ئاماژەی بۆ بکەین، ئەویش پەیوەندیی هاوبەشی هەریەك لە دەزگاکانی ئاسایش و تەلەڤزیۆنە، کەدیارە لەناو ئەو پەیوەندیە هەندێ سوعبەتی برایانە هەیە وەك لەوداخستنەی (ktv) دا بینیمان، ئەو سوعبەتکردنە هەر بەتەنیا بۆ قسەکردن نیە لەدەسەڵات فراوانی وەزارەتی ناوخۆ، بەڵکو هەوڵێکیشە بۆ داخستنی تەلەڤزیۆنەکانی تر، بەوەی داخستن لەکەناڵە ئاسمانیەکەی پارتیەوە دەستی پێکرد، ئەگەر ئەوکارەش دەرفەتێکی تر بکاتەوە بۆ ڕاگرتن و وەستانی تەلەڤزیۆنی ئیسلامیەکان، ئەوا زەمینەی ئەو کارە بەتەنیا هێزەکانی ئاسایش و وەزارەت نین کەپێی هەڵدەستن، بەڵکو خودیی تەلەڤزیۆن خۆیەتی، کەبەو ئاراستیە براوە، بۆیە ئەوە بەتەنیا شێخ زانا و گروپەکەی نەبوون مرۆڤیان ئەتك کردوو سەریان بڕین، نا بەڵکو ئەوە ئەو دامەزراوەش بوو کە بەویستی خۆی ئەوەی پێی خۆش بوو نیشانی داین، بۆیە شێخ زانا چەندە کارەکتەرێکی بکوژی نێو کۆمەڵگای کوردیە سەد هێندەی ئەو ئەوە تەلەڤزیۆنە گوناهبار و بکوژی ئەو تاوانە.

ئەوە تەلەڤزیۆنی کوردیی بوو جارێکی تر ڕووە توندوتیژیەکەی خۆی نمایشت کرد لەو ڕێگەیەوەش مۆنۆپۆلی بینەری کردوو، بەوەی پیاوانی ئاسایش فریادڕەسی ژیانمانن و هەموو ئیسلامیەکان شێخ زانان و دەبێت ڕقمان لەبەرامبەریان گەورە بێت وتا دواجار کار گەیشتە ئەوەی مامۆستایەکی زانکۆش بکەوێتە بەر هەمان هەڕەشە، بۆیە شێخ زانا جگە لەکارەکتەرێکیتری تەلەڤزیۆنی کوردیی شتێکی تر نییە کە زەمینەی توندوتیژیی لەناو کۆمەڵگا درووست دەکات.